

SUCCESS STORY

Uticaj poslovnih kredita na jedan kosovski grad

Obuka nastavnika i novi dečji vrtić takođe pomažu u jačanju zajednice

Photo by: USAID, Bridget Nürre

Serija kredita preko Finansijskog fonda Krimson, kojeg podržava USAID, je oživela istorijsko poljoprivredno gazdinstvo Dubrova u Istoku, i omogućila vlasnicima da uvedu novu rasu visoko-mlečnih krava u kosovsko tržište.

Photo by: USAID, Nazmiye Bajrami

Učenici dečjeg vrtića obučeni za izvedbu tradicionalne muzike na ceremoniji inauguracije njihove nove škole izgrađene sredstvima opštine Istok i USAID-a.

Istok, na severozapadnom delu Kosova, je jedna od najzabačenijih opština u zemlji. Za oko 40.000 stanovnika ovog regiona rasprostrtih po gradu i njegovih 50 okolnih sela, poljoprivreda i turizam čine osnovu ekonomskog razvoja.

Pedeset tri preduzeća iz Istoka su, od 2008. pa na ovamo, dobila finansijska sredstva preko USAID-a. Ovaj grad se dokazao kao jedan od USAID-ovih najjačih partnera tokom 16 godina podrške mladoj demokratiji u jugoistočnoj Evropi.

“Osnovao sam ovu kompaniju neposredno nakon sukoba, 2002. godine, kako bi stvorio radna mesta za moje komšije i tako im pomogao da stanu na svoje noge,” objašnjava Haljit Avdijaj. Njegova kompanija Agroproduct Syne se otada razvila u glavnog kosovskog proizvođača i izvoznika sertifikovano organskih divljih prikupljenih proizvoda i gajenog bilja.

Uz pomoć nekoliko USAID-ovih aktivnosti podrške privatnom sektoru, uključujući Nove mogućnosti za poljoprivredu i Finansijski fond Krimson, Avdijajeva kompanija je uspostavila 40 centara za prikupljanje širom Kosova i obezbeđuje prihode za čak 22.000 ljudi koji prikupljaju obilno divlje cveće i bilje u zemlji. Tokom godina, USAID je ovoj kompaniji pomogao da stekne organsku sertifikaciju, uspostavi međunarodne tržišne veze, i da, nedavno, udvostruči svoje gajenje kamilice i počne sa gajenjem novih biljnih vrsta. Do danas su krediti dodeljeni preduzećima iz Istoka pomogli stvaranje 236 novih stalnih radnih mesta.

Naim Šatri, vlasnik firme Abacus koja snabdeva škole raznim priborom, se nada da će doprineti povećanju tog broja. U 2014., ovaj vlasnik preduzeća je postao većinski vlasnik poljoprivrednog gazdinstva Dubrova – imanja od 330 hektara koje je, uprkos ekspanziji u 1990-im godima, bilo prilično zapušteno.

“Ovo poljoprivredno gazdinstvo je bilo veoma važno za ovaj region dok sam ja odrastao,” objašnjava Šatri. “Imao sam novac da kupim zemljište, ali mi je bilo potrebno dodatno finansiranje kako bi obnovio infrastrukturu. Tu se našao USAID s kreditom kada mi je bio potreban.”

Od 2012 pa na ovamo, Šatri je dobio preko 190.000 američkih dolara u kreditima za obnovu infrastrukture u svom poljoprivrednom gazdinstvu, uzimanje u zakup najsavremenijeg lakto-zamrzivača, i kupovinu rase visoko-mlečnih krava koja nikada ranije nije bila prisutna na kosovskom tržištu mleka. Plativši pozamašnu cenu od 1.850 američkih dolara po grlu, Šatri je usredsređen na uzgoj i očekuje da do kraja godine ima stado od preko 150 grla.

“Uz uzgoj koji ide vrlo dobro i ovaj novi lakto-zamrzivač, moći ću da otplatim moj poslednji kredit pre roka,” rekao je Šatri.

USAID-ova podrška u opštini Istok ide puno dalje od privatnog sektora. Centar za profesionalni razvoj za nastavnike ovog regiona, kojeg je USAID osnovao 2012. godine i koji je do sada obezbedio obuku za više od 360 nastavnika iz celog regiona, je sada pod upravom opštine.

Istok je takođe jedna od 16 partnerskih opština u sklopu USAID-ove aktivnosti Unapredimo Kosovo zajedno, koja je pomogla u uspostavljanju četiri foruma zajednica kako bi rukovodile planiranjem prioriternih infrastrukturnih projekata.

Jedan takav projekat je i izgradnja novog dečjeg vrtića u selu Baje 2013., koja je proistekla kao rezultat prvog do sada sporazuma vladavladom kojeg je USAID-ova misija na Kosovu zaključila sa opštinom Istok. Opština je identifikovala dečji vrtić kao prioritetni projekat dok je USAID pomogao u finansiranju i usmeravanju procesa nabavke i izgradnje. Novi vrtić je značajno smanjio daljine koje su mnogi đaci morali da pređu kako bi stigli u školu, dok se broj upisanih gotovo trenutno udvostručio

Poboljšanje ekonomskog rasta je centralni deo USAID-ove Strategije saradnje za razvoj zemlje 2014-2018 za Kosovo. Za gradove kao što je Istok, prosveta i razvoj biznisa su pokretači tog rasta.

Podržan od strane USAID-a, od jula 2008. do decembra 2014. godine, Finansijski fond Krimson obezbeđuje kredite i uzimanje opreme u zakup za mala i srednja preduzeća, kako bi im pomogao u povećanju prodaje, stvaranju novih radnih mesta, proširenju domaće proizvodnje, i povećanju kako domaće tako i međunarodne konkurentnosti.